

TURVALLISUUTTA YLI RAJOJEN

VI kansallinen turvallisuustutkimuksen
seminaari 27.9.2016

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET

TURVALLISUUTTA YLI RAJOJEN

VI kansallinen turvallisuustutkimuksen
seminaari 27.9.2016

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET

ISBN 978-952-281-495-1

PDF ISBN 978-952-281-496-8

e-kirja ISBN 978-952-281-497-5

Julkaisija: Ulkoasiainministeriö, Suunnittelu- ja tutkimusyksikkö

Kirjoittajat: Ossi Piironen, Sini Paukkunen ja Antti Kaski

Valokuvat: Emmi Venäläinen

Piirustukset: Helsingin Meri-Rastilan ala-asteen koulun oppilaat

Paino: Lönnberg Print & Promo, Helsinki

Kansi: Algro Design Card 255 g/m²

Sisus: G-Print 100 g/m²

Julkaisussa käytetyt paperit täyttävät Joutsenmerkin ja

FSC-sertifikaatin vaatimukset.

SISÄLLYSLUETTELO

ALKUSANAT.....	7
1. JOHDANTO: KUUDENNEEN KANSALLISEN TURVALLISUUSTUTKIMUKSEN SEMINAARIN TEEMANA ”TURVALLISUUTTA YLI RAJOJEN”.....	9
2. ULKOASIAINMINISTERI TIMO SOINI AVAUSPUHEENVUOROSSAAN: TURVALLISUUTTA KOSKEVAN PÄÄTÖKSENTEON ON PERUSTUTTAVA TIETOON	11
3. KANSLIAPÄÄLLIKÖ JUKKA JUUSTI: TUTKIMUKSEN JA KOORDINAATION TARVE KASVAA	13
4. KYBERTURVALLISUUS: KYBERUHKAT KOSKETTAVAT KOKO YHTEISKUNTAA.....	15
5. PANDEMIAT: INFLUENSSAEPIDEMIOITA EI VOI PITÄÄ SUOMEN RAJOJEN ULKOPUOLELLA.....	17
6. YDINTURVA: KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ JA TIEDUSTELUTIEDON VAIHTO OVAT ENSIARVOISEN TÄRKEITÄ RADIOAKTIIVISEN MATERIAALIN LEVIÄMISEN ESTÄMISEKSI 21	
7. MUUTTOLIIKKEET: SUURIMMAT TURVALLISUUSUHKAT KOHDISTUVAT PAKOLAIISIIN ITSEENSÄ, MUTTA JOS KOTOUTTAMISESSA EPÄONNISTUTAAN, VOI TURVALLISUUS HEIKENTYÄ MYÖS VASTAANOTTAVISSA YHTEISKUNNISSA	23
8. PANEELIKESKUSTELU: TUTKIMALLA TURVALLISUUTTA	27
LIITTEET.....	31
Liite 1 Seminaarin ohjelma.....	31
Liite 2 Ulkoasiainministeri Timo Soinin puhe kansallisessa turvallisuuustutkimuksen seminaarissa, Wanha Satama, 27.9.2016.....	35
Liite 3 Kansliapäällikkö Jukka Juustin puhe kansallisessa turvallisuuustutkimuksen seminaarissa, Wanha Satama, 27.9.2016.....	43

ALKUSANAT

Sekä turvallisuus että turvattomuus liikkuvat yli rajojen. Tutkittu tieto auttaa meitä ymmärtämään paremmin, miten tämä tapahtuu ja miten erilaisiin turvallisuusuuhkiin voidaan tehokkaammin vastata.

Suomen tulee huolehtia omasta varautumisestaan ja kriisinsietokyvystään. Tällöin voimme luotettavana kumppanina tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja myös auttaa ratkaisemaan ongelmia kriisialueilla.

”Turvallisuutta yli rajojen” on ulkoasiainministeriön julkaisu, jossa tuodaan yhteen Helsingissä 27.9.2016 pidetyn VI kansallisen turvallisuustutkimuksen seminaarin satoa. Seminaarissa viranomaiset, kansalaisjärjestöt, yritykset ja tutkijat yhdessä pohtivat, miten paremmin vastaamme tulevaisuuden vaatimuksiin. Kiitos seminaarin osallistujille ja järjestäjille, jotka yhdessä tekivät tilaisuudesta onnistuneen.

Timo Soini

Ulkoasiainministeri

1. JOHDANTO: KUUDEN KANSALLISEN TURVALLISUUSTUTKIMUKSEN SEMINAARIN TEEMANA ”TURVALLISUUTTA YLI RAJOJEN”

Järjestyksessään kuudes kansallinen turvallisuustutkimuksen seminaari järjestettiin 27.9.2016 Wanhassa Satamassa Helsingissä. Järjestämisvuoro oli ulkoasiainministeriöllä yhdessä sisäministeriön, puolustusministeriön, oikeusministeriön ja Turvallisuuskomitean kanssa. Seminaariin osallistui noin 160 henkilöä valtionhallinnosta, tutkimuslaitoksista, järjestöistä ja yrityksistä.

Seminaari keskittyi turvallisuustutkimuksen rajat ylittävään luonteeseen: kansainvälisesti koettu turvattomuus ja rajojen ulkopuolelta tulevat uhat eivät jää Suomen ulkopuolelle. Samalla ulkoiseksikin mielletyt turvallisuushuhat niveltyvät aina Suomen olosuhteisiin. Suomen sisäinen ja ulkoinen turvallisuus riippuvat toisistaan. Myös uhuun vastaaminen vaatii aina sekä kansallisia että kansainvälisiä toimenpiteitä.

Seminaarissa pohdittiin kansallisten ja ylikansallisten toimenpiteiden vaikuttavuuteen ja yhteensovittamiseen liittyviä kysymyksiä sekä sitä, miten akateeminen ja yrityksissä tehtävä turvallisuustutkimus voi auttaa määrittämään tämän päivän turvallisuuden kenttää sekä ratkaisemaan rajat ylittävään turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä.

Valittu tema oli kiinteässä yhteydessä mm. tuoreeseen valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon, Euroopan unionin ulkosuhdehallinnossa valmisteltuun kokonaisvaltaiseen turvallisuusstrategiaan, ulkoasiainministeriön kehityspoliittisiin linjauksiin sekä valmistelussa olevaan sisäisen turvallisuuden strategiaan.

Puheenvuoroissa ja keskusteluissa analysoitiin valmiuksia ja toimintaa kriisitilanteissa valikoitujen teemojen ja niitä koskevien hypoteettisten kriisiskenaarioiden pohjalta. Keskustelua rydyttäväksi teemoiksi oli valittu kyberturvallisuus, ydinturva, muuttoliikkeiden turvallisuusvaikutukset ja pandemiat. Konkreettisten tilanteiden reflektio eri toimijoiden (hallinto, liike-elämä ja kansalaisyhteiskunta) näkökulmista tarjosi tutkijayhteisölle informaatiota hallinnon ja yhteiskunnan toiminnasta kriisitilanteissa sekä pyrki ideoimaan aiheita mahdollisista uusista tutkimustarpeista.

Seminaaria elävöitti osaltaan ulkoasiainministeriön kummikoulun, Meri-Rastilan ala-asteen oppilaiden turvallisuutta ja turvattomuutta kuvaavat piirustukset, joita esitettiin seminaarin lounastauolta lähtien ja joista parhaat valittiin palkittaviksi Ahtisaari-päivän vieton yhteydessä 10.11.2016. Meri-Rastilan ala-asteen oppilaat olivat myös tuottaneet itse seminaarin avanneen reilun minuutin mittaisen video-esityksen, jossa he esittelivät näkemyksiään siitä, mitä turvallisuus ja turvattomuus heille merkitsevät. Abstraktissa, usein suuriin kokonaisuuksiin ja instituutioihin keskittyvässä turvallisuuskeskustelussa on hyvä muistaa, että lopulta kyse on yksittäisen ihmisen mahdollisuudesta turvalliseen elämään.

2. ULKOASIAINMINISTERI TIMO SOINI AVAUSPUHEENVUOROSSAAN: TURVALLISUUTTA KOSKEVAN PÄÄTÖKSENTEON ON PERUSTUTTAVA TIEToon

Tilaisuuden pääpuhujaksi oli kutsuttu ulkoasiainministeri Timo Soini, jolla oli kaksi tärkeää viestiä seminaariyleisölle.

Ensiksi, Soini painotti, tutkimustieto näyttelee tärkeää roolia päätöksenteossa ja erityisesti turvallisuutta koskevassa päätöksenteossa: ”Kansalaisten ja yhteiskunnan turvallisuuden suhteen suomalainen päätöksentekijä ei tee kompromisseja.” Vaikka asiantuntijoita kuunnellaan, eikä tutkijoiden näkemyksiä ohjailla tai sensuroida, säilyy vastuu tehdyistä päätöksistä aina poliittisilla päätöksentekijöillä. Soini totesikin, ettei yksistään tutkimuksen keinoin voi ratkaista arvoihin ja poliittisiin prioriteetteihin liittyviä erimielisyyksiä.

Ulkoasiainministeri Timo Soini

Toiseksi, ulkoasiainministeri Soini käsitteli puheenvuorossaan sitä, miten ulkoinen ja sisäinen turvallisuus ovat nykymaailmassa kietoutuneet miltei erottamattomasti toisiinsa, ja miten tämä ajattelu näkyy hallituksen turvallisuutta koskevassa strategiaatyössä ja linjauksissa. Esimerkiksi tuore ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko

on linjassa suomalaisen kokonaisturvallisuusajattelun kanssa. Soini siteerasi selontekoa toteamalla, että "[t]urvallinen ja luottamukseen perustuva yhteiskunta on tärkeä osa uskottavaa ja menestyksellistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa". Erilaisten turvallisuusuuhkien aiheuttamat haitat määrittyvät osin suhteessa siihen, millainen oma yhteiskuntamme on. Kolikon toinen puoli on se, että voimme usein vaikuttaa siihen, "millaisina ja millä todennäköisyydellä haittavaikutukset ilmenevät".

Suomen toimintatapa erilaisten turvallisuusuuhkien edessä ei Soinin mukaan ole eristäytyminen, vaan rajat-ylittävän yhteistyön keinojen hyödyntäminen. Ulkoministerin mukaan onkin erityisen tärkeää, ettei kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää heikennetä. Kaukaisetkin tapahtumat vaikuttavat meihin, ja siksi on ministerin mukaan tärkeää toimia "maailman kriisipesäkkeissä kehitysavunantajina, rauhanturvaajina ja konfliktinratkaisijoina". Taannoinen pakolaiskriisi osoitti, kuinka tärkeää olisi kyetä ennaltaehkäisemään kriisitilanteita, joiden realisoituminen voi tuottaa inhimillistä kärsimystä ja taloudellisia tappioita sekä lisätä turvatomuutta niin kriisialueilla kuin maailmanlaajuisestikin.

Ulkoministeri käsitteli puheessaan vielä harvemmin keskustelussa näkyviä turvallisuusteemoja, joissa erottelu sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden välillä on vaikeaa: Suomen kansalaisten mahdollisuuksia saada konsuliapua kriisitilanteissa Suomen ja Euroopan unionin ulkopuolella sekä sitä, miten kansainvälisissä vapaakauppaa tukevilla sopimusneuvotteluissa on otettava, ja otetaankin, huomioon yhteiskunnan turvallisuutta uhkaavat tilanteet, jotka mahdollistavat sopimuksesta poikkeamisen.

Puheensa lopussa ulkoministeri Soini totesi turvallisuustilanteen olevan Suomessa vielä varsin hyvällä tasolla, kiitos sekä suoraan turvallisuutta lisäävien toimenpiteiden kuin yleisen yhteiskunnallisen todellisuuden. "Uhkaavia merkkejä on kuitenkin ilmassa", hän totesi ja jatkoi nostamalla esiin syyskuussa Helsingin rautatieasemalla tapahtuneen järkyttävän väkivallanteon: "Poliittista väkivaltaa ja väkivallan ideologioita on vastustettava. [--] Vihalle ja väkivallalle ei ole Suomessa tilaa."

3. KANSLIAPÄÄLLIKKÖ JUKKA JUUSTI: TUTKIMUKSEN JA KOORDINAATION TARVE KASVAA

Puolustusministeriön kansliapäällikkö Jukka Juusti toi seminaarilaisille viestin Turvallisuuskomitealta, jonka puheenjohtajana hän toimii. Juustin mukaan turvallisuusalan tutkimukselle ja selvitystyölle on monimutkaistuvassa maailmassa alati kasvava tarve. Tieto auttaa sekä ennaltaehkäisemään uhkatilanteita että varautumaan kriiseihin. Ennakointikyvyyn merkitys kasvaa. Hän nosti esiin puolustushallinnon, jonka suunnittelussa on huomioitava kehityskulkuja pitkälle tulevaisuuteen: uudet asejärjestelmät ovat kalliita ja ideaalitulanteessa niitä olisi voitava hyödyntää vielä vuosikymmentenkin kuluttua.

Kansliapäällikkö Jukka Juusti

Ajankohtaisina aihena Juusti nosti esille myös VALHA-valmiusharjoituksen, jonka ”päämääränä on harjoittaa valtion ylimmän johdon ja sitä tukevan virkamiehistön toimintaa yhteiskuntaa koskevissa vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.” Juustin mukaan harjoitus paljasti kehittämis- ja tutkimuskohteita, joita on myös tarkoitus viedä eteenpäin.

Juusti mainitsi myös käynnissä olevat turvallisuutta koskevat strategiahankkeet kiinnittäen huomiota erityisesti tekeillä olevaan puolustusselontekoon, joka puolustuspolitiikan osalta täydentää ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa. Yleisenä linjauksena säilyy Suomen tavoite ”ylläpitää turvallisuusympäristön vaatimuksiin

suhteutettu puolustuskyky, jota rakennetaan pitkäjänteisesti. Suomen puolustuskyky perustuu vahvaan kansallisen puolustuskykyyn ja tiiviiseen puolustusyhteistyöhön. Suomi varautuu vastaamaan kaikkiin sotilaallisiin uhkiin painostuksesta laajamittaiseen hyökkäykseen.”

4. KYBERTURVALLISUUS: KYBERUHKAT KOSKETTAVAT KOKO YHTEISKUNTAA

”Yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisiä toimintoja – rahaliikenne, sähkönjako, liikenteen ohjaus – sääteleviä tietojärjestelmiä häiritään toistuvilla hyökkäyksillä kehittyneitä tekniikoita käyttäen. Hyökkääjiä ei ole varmuudella tunnistettu eikä heidän motiiveistaan ole tietoa, mutta on joitakin viitteitä siitä, että hyökkääjät olisivat Suomen rajan ulkopuolelta. Hyökkäykset ovat kohdistuneet myös ruotsalaiseen yhteiskuntaan.”

Kyberturvallisuutta koskevassa osiossa alustivat puolustusministeriön erityisasiantuntija Pasi Eronen, Viestintäviraston kyberturvallisuuskeskuksen johtaja Jarkko Saarimäki sekä Suomen Huoltovarmuusdata Oyn toimitusjohtaja Klaus Ahlstrand. Kaikki puhujat painottivat kyberuhkien todellisuutta ja käsittelyn taustalla olleen hypoteettisen uhkaskenaarion todenmukaisuutta: Hyökkäyksiä on raportoitu Suomessa, joskin näyttävimmät tapaukset löytyvät ulkomaisista kohteista. Kiihtyvän digitalisaation myötä kyberturvallisuuteen tulee panostaa paljon aikaisempaa enemmän. Kyberturvallisuus on teknisen kehityksen myötä tullut tai tulossa osaksi kaikkia muita turvallisuuskäsitteitä oli kyse sitten sotilaallisesta puolustuksesta, liikenteestä, energiasta, elintarvikkeista, terveydestä tai kansalaisten yksityisyyden suojasta.

Viestintäviraston kyberturvallisuusosaston johtaja Jarkko Saarimäki

Rikollisissa tapauksissa suurin vaikutin on taloudellinen hyöty – joskus ilkeältä – ja uhrina usein turvallisuudeltaan heikoimmin varautunut kohde. Kyberhyökkäysten tekijät ja näiden tarkat motiivit jäävät usein kuitenkin selvittämättä – erityisesti silloin, kun taustalla epäillään olevan poliittisia vaikuttimia. On kuitenkin selvää, että useat valtiot ovat kasvattaneet kapasiteettejaan sekä suorittaa kyberhyökkäyksiä (vakoilu, vaikuttaminen, lamauttaminen) että suojautua niiltä. Suomikin on ryhtynyt toimenpiteisiin kyberturvallisuuden parantamiseksi mm. puolustuskykyä kehittämällä ja laatimalla erityisen kyberturvallisuusstrategian, joka – kokonaisturvallisuusmallin mukaisesti – kattaa koko yhteiskunnan. Kyberturvallisuus ei koske ainoastaan 'nollia ja ykkösiä', vaan myös kriittisten fyysisten kohteiden turvallisuudesta tulee huolehtia: näitä ovat esimerkiksi palvelimet, tallennuskapasiteetti ja tietoliikennekaapelit. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömiä tietojärjestelmiä suojataankin myös fyysisesti, mm. huipputurvallisten maanalaisten palvelinkeskusten avulla.

Kyberturvallisuus on Suomessa kohtalaisen hyvällä tolalla, mutta parannuskohteitakin mainittiin puheenvuoroissa: havainnointi- ja reagointikyky tulisi edelleen parantaa; sopivat lainsäädännölliset valmiudet tiedustelutietojen vaihtoon tukisivat kyberuhkiin varautumista; kyberturvallisuuden riittävä resursointi tulisi kiihtyvän digitalisaation oloissa taata. Kokonaisuudessaan kyberturvallisuus on vielä suhteellisen uusi teema ja eri toimijoiden varautumisessa on vielä merkittäviä eroja. Tekniikan nopea kehitys tuo uusia mahdollisuuksia turvallisuuden parantamiseen – kuten myös sen vaarantamiseen.

Minkälaista tietoa kyberturvallisuuden alalta vielä kaivataan? Yksi puhuja toivoi ylipäättään lisää sellaista tutkimusta, jossa tekninen tietämys sidotaan poliittiseen tilannekuvaan. Lisäksi toivottiin selvitystä siitä, miten Euroopan unionin keskinäisen avun ja solidaarisuuden lausekkeitä voidaan soveltaa kyberturvallisuutta koskevissa uhkatilanteissa. Entä miten kyberturvallisuus taataan tilanteissa, joissa toisiinsa tiukasti integroituneilla palvelutoimittajilla osa verkoston palveluista pyörii pilvessä tai muuten suojaamattomassa ympäristössä? Tunnistammeko nämä verkostot, uudet toimijat ja toimintatavat, joiden lamauttamisella voisi olla yhteiskunnallisia vaikutuksia?

5. PANDEMIAT: INFLUENSSAEPIDEMIOITA EI VOI PITÄÄ SUOMEN RAJOJEN ULKOPUOLELLA

"Aasiasta leviää uusi, herkästi ihmisestä toiseen tarttuva influenssavirus, jolle ihmisten vastustuskyky on heikko. Tautiin on Itä-Aasiassa sairastunut tuhansia ihmisiä. Kuolleita on satoja, pessimistisimpien arvioiden mukaan jopa tuhansia ihmisiä. WHO:n alustavien arvioiden mukaan 3-10 prosenttia sairastuneista kuolee. Euroopassa on todettu joitakin kymmeniä tapauksia sekä muutama kuolemantapa. Suomessa muutaman ihmisen epäillään sairastuneen ja kahden kuolleen."

Pandemioista, maailmanlaajuisesti leviävistä tautiepidemioista, oli seminaarissa puhumassa yksikönpäällikkö Carita Savolainen-Kopra Terveys- ja hyvinvoinnin laitokselta, ylilääkäri Sari Ekholm sosiaali- ja terveysministeriöstä sekä SOK:n riskienhallintapäällikkö Olli Laitinen.

Ylilääkäri Sari Ekholm (STM) ja yksikönpäällikkö Carita Savolainen-Kopra (THL)

Vaikka hypoteettista uhkaskenaariota pidettiin oikeansuuntaisena, katsoivat asiantuntijat, ettei historiallinen tilastointi influenssaviruksen kohdalla ennakoi skenaarion erittäin korkeaa kuolleisuusastetta. Usein kuolleisuus vaikuttaa pan-

demian alkuvaiheessa korkeammalta, kuin mihin lopulta päädytään. Kuolemia kuitenkin aina esiintyy ja tauti voi aiheuttaa rajujakin oireita. Väestön sairastuvuus voi pahimmillaan nousta jopa 35 prosenttiin, millä on jo vakavia yhteiskunnallisia vaikutuksia. Ongelmia aiheutuu, mikäli sairastelu johtaa yhteiskunnan kannalta keskeisten toimintojen takkuiluun ja mikäli hoitohenkilökuntaa ei kyetä suojaamaan riittävästi. Vaikea epidemia kasvattaa paitsi avohoidon palvelujen tarvetta se myös rasittaa olemassa olevaa sairaalakapasiteettia – tai ylittää sen.

Suomessa sosiaali- ja terveysministeriö johtaa toimintaa, jolla pandemiasta aiheutuviin kriisitilanteisiin varaudutaan ja jolla haittoja minimoidaan kriisitilanteissa. THL:n tehtävänä on toimia asiantuntijapoolina, joka ohjeistaa muita kansallisia toimijoita, ylläpitää tilannekuvaa Suomessa ja toimia yhteyspisteenä kansainvälisiin tautikeskuksiin. Kansainvälisen tiedonvaihdon ja koordinaation mekanismit ovat pandemioiden osalta jo varsin kehittyneitä ja vakiintuneita. Pandemiatilanteen hoidossa valvonnan ja tiedonvälityksen merkitys korostuu: viranomaisten ja asiantuntijoiden on vältettävä sekä uhkan ylikorostamista että aliarvioimista.

Influenssauhkaan voi parhaiten varautua ylläpitämällä mahdollisuuksia rokotusten kehittämiseksi. Nykykeinoin kehitystyö voi kuitenkin alkaa vasta taudin ensimmäisen faasin – kehitysvaiheen – jälkeen: taudin leviämistä maasta ja maanosasta toiseen ei käytännössä siis ehdiä rokotuksen antaman suojan avulla ehkäisemään. Ihmisten lisääntynyt ja alati kasvava liikkuvuus yli rajojen on tosiasia ja tautien leviämisen hidastaminenkin on vain ajan pelaamista. Rokotetuotannon suhteen ongelmana on, että 85 % rokotetuotannosta on kolmen valmistajan käsissä ja siksi haavoittuvaa. Kansallisen rokotetuotannon käynnistäminen vaatisi valtavia taloudellisia panostuksia.

Suuri osa yhteiskunnan kriittisistä toiminnoista tuotetaan yrityksissä. Suomessa yrityksiä velvoitetaan varautumaan erilaisiin kriisitilanteisiin. Seminaarissa riskienhallintapäällikkö Olli Laitinen valotti ughiin varautumista ja toimintaa kriisitilanteissa omassa konsernissaan. Ylätasolla varautuminen esimerkiksi pandemiisiin kuuluu riskienhallintayksikön toimialaan. Yksikkö hyödyntää mm. THL:n tilannekuva-analyysia sekä kehittää ja ylläpitää ohjeita toiminnasta kriisitilanteissa. Pandemiatilanteen realisoituessa aktivoitaisiin yrityksessä erityinen pandemiatyöryhmä, joka huolehtisi tilanteen seurannasta, viestinnästä yrityksen sisä- ja ulkopuolelle, ohjeistuksen yleisestä toimeenpanosta sekä mm. siitä, ettei kuluttajien elintarviketurvallisuus vaarantuisi. Tällöin yhteistyötä tehtäisiin viranomaisten, mm. Tullin ja Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran kanssa.

Tutkimustarpeista puhuttaessa keskustelussa huomioitiin tutkimusten kaksoiskäyttöön liittyvät riskit, jotka tutkijoiden tulisi työssään ottaa huomioon. Puheenvuoroissa tuotiin esille, että pandemioiden syntymekanismeista, riskitekijöistä, kaivattasiin lisää tietoa: minkälaiset tekijät kasvattavat epidemian syntymisen todennäköisyyttä? Lääkkeiden ja rokotteiden turvallisuudesta kaivattiin myös lisää tutkimustietoa, samoin kansalaisten käyttäytymisestä pandemiatilanteessa.

6. YDINTURVA: KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ JA TIEDUSTELUTIEDON VAIHTO OVAT ENSIARVOISEN TÄRKEITÄ RADIOAKTIIVISEN MATERIAALIN LEVIÄMISEN ESTÄMISEKSI

"Helsingin keskustassa räjäytetään ns. likainen pommi, joka levittää radioaktiivista ainetta lähialueelle. Kansainvälinen terroristijärjestö ottaa teosta vastuun ilmoittaen hyökkäyksen olevan kosto suomalaisten läsnäololle Irakissa ja Afganistanissa."

Ydinturvallisuudesta seminaarissa puhuivat johtaja Tarja K. Ikäheimonen Säteilyturvakeskuksen (STUK) ympäristön säteilyvalvonta ja valmius -yksiköstä, johtava asiantuntija Kari Peräjärvi myöskin STUKista sekä ydinturva-asioista vastaava poliisitarkastaja Seppo Sivula sisäministeriöstä.

Tarja K. Ikäheimonen, Ympäristön säteilyvalvonta ja valmius -osaston johtaja, STUK

Asiantuntijat pitivät yllä kuvattua riskiskenaariota varsin todenmukaisena. Hyvin samankaltaista tilannetta varten on Suomessa harjoiteltu OECD:n ydinenergiajärjestön INEX-4 simulaatiossa. Likaisen pommin räjäyttäminen missä tahansa

kaupungissa aiheuttaisi kalliin ja pitkäkestoisen puhdistusoperaation. Erityisesti pelastushenkilöstö olisi vaarassa altistua säteilylle, mutta räjähdysaineen voimasta aiheutuneet välittömät kuolemat ja loukkaantumiset arvioitiin suhteellisen rajoitetuiksi. Näiden vakavien, vaikkakin yhteiskunnan kokonaisuuden kannalta rajoitettujen seurausten lisäksi tilanteesta nähtiin koituvan merkittäviä taloudellisia ja psyko-sosiaalisia haittoja. Puheenvuoroissa esitettiin huoli sekä kansalaisten että yhteiskunnan yleisestä kriisinsietokyvystä: kriiseihin ei ole varauduttu riittävästi. Esimerkiksi poliisilla ei ole omaa reserviä, jonka voisi kutsua avustamaan vakavien uhkien realisoituessa.

Vaikka likaisen pommin rakentamista pidettiin varsin yksinkertaisena, ei pääsy käsi radioaktiivisiin materiaaleihin ole helppoa. Ydinreaktori- ja ydinase materiaalit ovat kansainvälisestikin erittäin tarkasti valvottuja. Teollisuudessa ja lääketieteessä käytetyt radioaktiiviset aineet ovat sen sijaan jonkin verran helpommin rikollisten saatavilla ja on tiedossa, että tällaisia materiaaleja on maailmalla päätynyt rikollisiin käsiin. Toisaalta puhujat totesivat, että niin kansallinen kuin kansainvälinenkin yhteistyö on toimivaa. Vaikka säteilylähteiden liikuttelua valtioiden rajojen yli voidaan ilmaisimin avulla rajoittaa, perustuu kiinnijääminen useimmiten tiedustelutietoon. Suomeen luotetaan ja viranomaisemme saavat tietoa ulkomailta. Ylipäätään tilanteen ehkäisemisessä erilaiset uhka- ja riskianalyysit sekä kansainvälisen yhteistyö ovat avainasemassa.

Puhujat toivat esille myös ydinturvaa koskevia tietotarpeita: Miten operatiivista valvontaa voisi tehostaa laillista toimintaa haittaamatta pienemmillä henkilöresursseilla? Lisäksi katsottiin, että mittausvälineitä tulisi edelleen kehittää edullisemmiksi, liikuteltavammiksi ja tehokkaammiksi, mm. ensivasteen toimijoiden turvallisuuden parantamiseksi poikkeavissa tilanteissa. Tutkimustietoa kaivattiin myös yhteiskunnan todellisesta kriisinsietokyvystä.

7. MUUTTOLIIKKEET: SUURIMMAT TURVALLISUUSUHKAT KOHDISTUVAT PAKOLAISIIN ITSEENSÄ, MUTTA JOS KOTOUTTAMISESSA EPÄONNISTUTAAN, VOI TURVALLISUUS HEIKENTYÄ MYÖS VASTAANOTTAVISSA YHTEISKUNNISSA

"Sotatila Syyriassa jatkuu; aseellisten ryhmittymien väliset yhteenotot kiihtyvät Afganistanissa; Irakin hallinto ei saa uskonnollisten ryhmittymien välistä väkivaltaa kitkettyä. Satojatuhansia pakolaisia pyrkii rauhallisille alueille omissa maissaan sekä lähialueen maihin Turkkiin, Jordaniaan ja Libanoniin. Keväällä pakolaisia suuntaa kohti Eurooppaa useita eri reittejä pitkin. Kreikkaan saapuu kymmeniä tuhansia ihmisiä ja myös Pohjois-Afrikasta Italiaan rantautuu venelasteittain pakolaisia. Tuhansia hukkuu matkalle. Euroopassa valtiot pyrkivät toisinaan estämään pääsyn alueelleen, toisinaan auttavat pakolaisia etenemään seuraavaan maahan. Syyskuuhun mennessä Eurooppaan on tullut 1,5 miljoonaa uutta pakolaista, Suomeenkin jo hieman yli 50.000. Syyskuun loppupuolella Sallan raja-asemalle ilmestyy vain viiden päivän aikana miltei tuhat turvapaikanhakijaa."

Muuttoliikkeeseen liittyvistä turvallisuusaspekteista puhuivat seminaarissa hallitusneuvos Eero Koskeniemi sisäministeriöstä, rajaturvallisuusasiantuntija Mikko Simola Rajavartiolaitokselta sekä Pohjoismaisen Afrikka-instituutin johtaja Iina Soiri.

Iina Soiri, Pohjoismaisen Afrikka-instituutin johtaja

Puheenvuoroissa todettiin esitetty skenaario hyvin realistiseksi, periaatteessa ker-
ran jo toteutuneeksi. Kysymys kuuluikin, onko kyseessä uusi normaali, tilanne, joka
on jatkuva tai toistuva? Puheissa myös kyseenalaistettiin se, miten tilanteesta on
Suomessa keskusteltu kriisinä. Puhujat olivat yksimielisiä siitä, ettei lähitulevai-
suutta koskevassa näköpiirissä ole muuttoliikkeestä johtuvaa yhteiskunnallista
kriisiytymistä. Syksyn 2015 dramaattisesti kasvaneet pakolaismäärät Euroopassa
ja Suomessa kyllä aiheuttivat suuria ongelmia viranomaisille, koska tilanteeseen
ei ollut varauduttu. Varsinaisesti kärsivänä osapuolena olivat kuitenkin yleensä
heikoimmassa asemassa olevat eli turvapaikanhakijat itse sekä lähtömaat ja näi-
den lähialueet.

Keskusteluissa todettiin, ettei Suomi tai muut Euroopan valtiot voi vastata muut-
tuneeseen tilanteeseen yksipuolisin toimin ja lyhyen aikavälin kansallisen edun
ohjaamina. Haasteena on, ettei EU:lla ole yhtenäistä maahanmuuttopolitiikkaa,
vaan se on pirstaloitunut ja pitkälti myös jäsenvaltioiden hallinnassa. Rajavalvon-
ta on yksi keino muiden joukossa vaikuttaa tilanteeseen. Toiminta ei kuitenkaan
enää lopu kansallisille rajoille. Yhdennetty rajaturvallisuus (IBM) yhteisvastuullistaa
rajavalvonnan, mikä tekee siitä moniportaista ja aidosti rajat-ylittävää käsittäen
viranomaisten välistä yhteistyötä, osallistumista EU:n Frontex-operaatioihin jäsen-
valtioissa ja merialueilla, mutta myös ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kolmansien
maiden kanssa. Hyvä rajavalvonta ja toimivat vastaanotto- ja rekisteröintikäytännöt
ovat keinoja salakuljetukseen liittyvien negatiivisten lieveilmiöiden vähentämiseksi
sekä turvapaikanhakijoiden oikeusturvan parantamiseksi. Yhdessä puheenvuo-
rossa myös muistutettiin, että moninaisten juurisyiden vuoksi on tärkeää, että
pakotettua muuttoliikettä ehkäistään perinteisin keinoin, kehitysyhteistyön ja
kriisinhallinnan välinein.

On todennäköistä, että suurissa tulijajoukoissa on myös rikostaustaisia henkilöitä,
eikä sellaisilta rikostapauksilta, joissa osallisena on turvapaikanhakija tai turvapai-
kan saanut henkilö voi välttyä. Tämä koskee kuitenkin hyvin pientä osaa tulijoista,
eikä turvapaikanhakijoiden suuri määrä ei ole horjuttanut suomalaisen yhteiskun-
nan turvallisuuden perusteita. Esimerkit maailmalta antavat kuitenkin varoituksen
siitä, mitä tulevaisuudessa voi tapahtua, jos kotouttamisessa epäonnistutaan.
Paitsi että yhteiskunnallinen marginalisoituminen voi johtaa tiettyjen ryhmien
yriedustukseen rikostilastoissa, on vaarana myös poliittinen radikalisoituminen.
Koetaanko Suomessa tällainen ilmiö, on pitkälti suomalaisten omista käsissä.

Yksi puhuja toivoi lisää poikkisektoraalista tutkimusta kotouttamisesta ja sen
vaikutuksista. Tietotarpeeksi tunnistettiin myös Eurooppaan pyrkivien, rikollisor-

ganisaatioiden palveluja käyttämään joutuvien, turvapaikanhakijoiden oikeuksien ja velvollisuuksien erittely. Poikkisektoraalinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö korostui myös tietotarve-ehdotuksessa siitä, mitä erilaisia keinoja on tehostaa kolmansien maiden kanssa tehtävää yhteistyötä laittoman maahantulon ennaltaehkäisyssä. Tämä tulisi tehdä siten, että EU:n yhdenmuetty rajaturvallisuus huomioidaan sisäisen turvallisuuden lisäksi myös muiden politiikkalohkojen aloilla.

8. PANEELIKESKUSTELU: TUTKIMALLA TURVALLISUUTTA

Ulkoasiainministeriön poliittisen alivaltiosihteerin Anne Sipiläisen johtamaa keskustelua alustivat tutkija Juha Pyykkönen Security Analysis –yrityksestä, professori Kimmo Rentola Helsingin yliopistosta, Ulkopoliittisen instituutin johtaja Teija Tiilikainen ja professori Olli Varis Aalto-yliopistosta. Suomen kansallinen varautuminen ja koordinaatio yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä arvioitiin suhteellisen hyväksi. Parannettavaa kuitenkin on. Tässä tutkimustiedolla on keskeinen rooli. Erityisesti pidemmän aikavälin kehityksen ymmärtäminen ja ennakointi sekä nopeasti kehittyviin tilanteisiin varautuminen vaativat työtä. Osaaamisen kasvattaminen ja harjoittelu liittyvät niin ikään läheisesti alan tutkimukseen.

Keskustelijat panottivat viranomaisten keskinäisen koordinaation ja yhteistyön merkitystä. Tuotiin kuitenkin myös esille, että liiallinen yhteistyö voi johtaa myös vastuun pakoiluun. Viranomaisvastuiden on oltava selkeitä. Vaikka kaikissa seminaarissa esillä olleissa teemoissa olikin vahva kansainvälinen elementti, piti yksi keskustelijoista kyberturvallisuutta kuitenkin muista erottavana alana. Siinä – ehkä yllättäenkin – korostuu kansallisen toiminnan erityistarve, ml. Suomen oma osaaaminen informaatiovaikuttamisessa. Monet painottivat tiedustelutiedon merkitystä sekä peräänkuuluttivat lainsäädännöllisiä uudistuksia tällaisen tiedon keräämisen ja hyödyntämisen mahdollistamiseksi.

Professori Olli Varis, Aalto-yliopisto ja alivaltiosihteerin Anne Sipiläinen, UM

Turvallisuuskysymysten analysointi ja uhiin vastaaminen vaatii laajaa ymmärrystä toimintaympäristöstä. Esimerkiksi Suomen ja Venäjän vuorovaikutus on monikerroksista: viranomaisyhteistyö ja erilaiset suorat kontaktit ovat arkipäivää, mutta samalla suhteeseen liittyy yleisesti tiedostettuja poliittisia ongelmia. Tietotarve tilanteen kehityksestä on ilmeinen ja monipuolinen: tutkimukselta tämä vaatii poikkitieteellisyyttä. Turvallisuustutkimuksen kohdalla erityinen kysymys liittyy akateemisen vapauden julkisuuskriteerin soveltamisen sekä toisaalta turvallisuuden liittyvien salaustarpeiden ristivetoon kaksikäyttötapauksissa.

Turvallisuuskysymyksiä on vaikea lähestyä yksiselitteisesti, sillä turvallisuuteen ja turvattomuuteen liittyy aina myös subjektiivinen kokemus. Erityisen huomion vaativat myös erilaisten turvallisuuden ja turvattomuuden ilmiöiden väliset yhteydet. Esimerkiksi usein käytetty kahtiajako sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen ei vastaa todellisuutta, vaan ne ovat ilmiöinä erottamattomat: turvallisuutta ei lisätä eristäytymällä muista – kuten ulkoministeri omassa puheessaan toi esille – vaan yhteistyön avulla.

Tutkijayhteisöllä on usein hankala rooli päätöksentekoa tukevan tiedon tuottajina. Yhtäältä tutkijoilta toivotaan vastauksia ennalta annettuihin kysymyksiin, toisaalta heiltä edellytetään riippumatonta kykyä avata ilmiöiden taustoja, syitä ja siten lisätä kokonaisvaltaista ymmärrystä. Näiden vaateiden välillä luoviminen ei aina ole helppoa.

Toisaalta on myönteistä, että yhä useammin tutkijat huomioivat tarpeen vastata yhteiskunnallisesti merkittäviin kysymyksiin. Koska tällaiset ongelmat, erityisesti turvallisuuteen liittyvät, ovat monitahoisia, ei kysymyksiä ja vastauksia ole mielekästä rajata yhden tieteenalan sisäisiksi. Valtioneuvoston strategisen tutkimuksen rahoitus on yksi väline, jolla eri tieteenalojen edustajat saatetaan yhteen paitsi toisensa kanssa myös muiden sidosryhmien – erityisesti tiedon käyttäjien – kanssa.

Keskustelussa todettiin yksinomaan valtiokeskeinen lähestymistapa vanhentuneeksi. Valtiot ovat edelleen merkityksellisiä, mutta niiden rinnalle on tullut rinnakkaisia todellisuuksia, joita määrittävät toisenlaiset toimijat ja toimintavat. Moninaisuuden ja muutoksen maailmassa globaalin kehityksen systemaattisempi seuraaminen pidemmällä aikavälillä on välttämätöntä. Muutokset voivat olla nopeita ja arvaamattomia, kuten viime vuosien kehitys lähialueillamme, Euroopan maissa ja Yhdysvalloissa on osoittanut. On vastattava sekä nopeisiin tietotarpeisiin että kyettävä pidemmän tähtäimen ennakoivaan analyysiin. Tässä viranomaisten, kansalaisjärjestöjen, yritysten ja tutkijoiden avoin vuoropuhelu on oleellista.

Tutkija Juha Pyykönen (Security Analysis), professori Kimmo Rentola (HY), johtaja Teija Tiilikainen (UPI), professori Olli Varis (Aalto-yliopisto)

Puheenjohtaja esitti lopuksi kysymyksen panelisteille: Mitä haluaisitte tai mitä pitäisi tutkia viiden vuoden kuluttua? Vastaukset olivat moninaisia, mutta näitä yhdisti ajatus siitä, että juuri käynnissä olevien poliittisten, taloudellisten ja yhteiskunnallisten prosessien tutkiminen on hankalaa. Toteutuneiden kehityskulkujen erittely on helpompaa kuin päätelmien tekeminen vielä käynnissä olevista prosesseista.

Ulkoasianministeriön suunnittelu- ja tutkimusyksikkö haluaa kiittää kaikkia seminaariin osallistuneita, puhujia, keskustelijoita ja kuuntelijoita. Tutkijoiden, viranomaisten, sekä yritys- ja järjestömaailman välinen keskustelu turvallisuudesta jatkuu muun muassa turvallisuutta käsittelevien tutkimushankkeiden työpajoissa sekä Turvallisuuskomitean seminaareissa. Myös vuoden 2017 kansallinen turvallisuustutkimuksen seminaarin valmistelut käynnistyvät pian, tällä kertaa puolustusministeriön tutkimusyksikön vetämänä.

LIITTEET

Liite 1 VI Kansallinen turvallisuustutkimuksen seminaari 27.9.2016 ”Turvallisuutta yli rajojen”

Wanha Satama

Pikku Satamakatu 3-5, Helsinki

Kuudes Kansallinen turvallisuustutkimuksen seminaari keskittyy turvallisuuden rajat ylittävään luonteeseen. Suomi ei pysty eristäytymään kansainvälisesti koetulta turvattomuudelta eikä rajojemme ulkopuolelta kumpuavilta turvallisuusuuhilta. Harva rajat ylittäväkään uhka on silti puhtaasti ulkoinen, vaan niiden ilmeneminen on kytköksissä paikallisiin olosuhteisiin ja prosesseihin. Turvallisuusuhkiin vastaaminen vaatii miltei aina sekä kansallisia että kansainvälisiä toimenpiteitä.

Seminaarissa tarkastellaan kansallisten ja kansainvälisten toimenpiteiden vaikutavuutta ja yhteensovittamista sekä sitä, miten akateeminen ja yrityksissä tehtävä tutkimus ja kehitystyö voivat auttaa rajat ylittävien turvallisuuskysymysten ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa. Teeman ajankohtaisuutta korostavat mm. tuoreet valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko ja sisäisen turvallisuuden selonteko, tuleva puolustuselonteko, päivitystä odottava Yhteiskunnan turvallisuusstrategia sekä kesällä esitelty EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittinen globaalistrategia.

Seminaarissa analysoidaan viranomaisten ja muiden yhteiskunnan toimijoiden valmiuksia ja toimintaa neljän skenaarion suhteen. Teemoiksi on valittu kyberturvallisuus, ydinturva, muuttoliikkeisiin liittyvät turvallisuuskysymykset ja pandemiat. Tutkimukseen pohjautuva tieto on keskeistä hallinnon ja politiikan suunnittelussa. Konkreettisten tilanteiden tarkastelu tarjoaa tutkijayhteisölle tietoa hallinnon ja yhteiskunnan toiminnasta kriisitilanteissa sekä viestittää mahdollisista uusista tutkimustarpeista. Samalla tutkimustieto välittyy hallintoon. Kansallinen turvallisuustutkimuksen seminaari tuo yhteen hallintoa, tutkijoita, yrityksiä ja muita kolmannen sektorin toimijoita.

OHJELMA:

08:45 – 09:30 Ilmoittautuminen ja aamukahvi

09:30 – 10:15 Avaus

Ulkoasiainministeri Timo Soini
Kansliapäällikkö Jukka Juusti, puolustusministeriö;
turvallisuukskomitean puheenjohtaja

10:15 – 11:00 Asiantuntijapuheenvuorot I: Kyberturvallisuus

Pasi Eronen, erityisasiantuntija, puolustusministeriö
Jarkko Saarimäki, johtaja, Viestintäviraston
kyberturvallisuuskeskus
Klaus Ahlstrand, toimitusjohtaja,
Suomen Huoltovarmuusdata Oy

”Yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisiä toimintoja – rahaliikenne, sähkönjake-
lu, liikenteen ohjaus – sääteleviä tietojärjestelmiä häiritään toistuvilla hyökkäyksillä
kehittyneitä tekniikoita käyttäen. Hyökkääjiä ei ole varmuudella tunnistettu eikä
heidän motiiveistaan ole tietoa, mutta on joitakin viitteitä siitä, että hyökkääjät
olisivat Suomen rajan ulkopuolelta. Hyökkäykset ovat kohdistuneet myös ruotsa-
laiseen yhteiskuntaan.”

11:00 – 11:45 Asiantuntijapuheenvuorot II: Pandemiat

Carita Savolainen-Kopra, yksikönpäällikkö, Terveiden ja
hyvinvoinnin laitos
Sari Ekholm, ylilääkäri, sosiaali- ja terveysministeriö
Olli Laitinen, riskienhallintapäällikkö, SOK

”Aasiasta leviää uusi, herkästi ihmisestä toiseen tarttuva influenssavirus, jolle ihmisten vastustuskyky on heikko. Tautiin on Itä-Aasiassa sairastunut tuhansia ihmisiä. Kuolleita on satoja, pessimistisimpien arvioiden mukaan jopa tuhansia ihmisiä. WHO:n alustavien arvioiden mukaan 3-10 prosenttia sairastuneista kuolee. Euroopassa on todettu joitakin kymmeniä tapauksia sekä muutama kuolemantapaus. Suomessa muutaman ihmisen epäillään sairastuneen ja kahden kuolleen.”

11:45 – 12:45 Buffet-lounas

12:45 – 13:30 Asiantuntijapuheenvuorot III: Ydinturva

Tarja K. Ikäheimonen, johtaja, Säteilyturvakeskus
Kari Peräjärvi, johtava asiantuntija, Säteilyturvakeskus
Seppo Sivula, poliisitarkastaja, sisäministeriö

”Helsingin keskustassa räjäytetään ns. likainen pommi, joka levittää radioaktiivista ainetta lähialueelle. Kansainvälinen terroristijärjestö ottaa teosta vastuun ilmoittaen hyökkäyksen olevan kosto suomalaisten läsnäololle Irakissa ja Afganistanissa.”

13:30 – 14:15 Asiantuntijapuheenvuorot IV: Muuttoliikkeet

Eero Koskeniemi, hallitusneuvos, sisäministeriö
Mikko Simola, rajaturvallisuusasiantuntija, Rajavartiolaitos
Iina Soiri, johtaja, Pohjoismainen Afrikka-instituutti

”Sotatila Syyriassa jatkuu; aseellisten ryhmittymien väliset yhteenotot kiihtyvät Afganistanissa; Irakin hallinto ei saa uskonnollisten ryhmittymien välistä väkivaltaa kitkettyä. Satojatuhansia pakolaisia pyrkii rauhallisille alueille omissa maissaan sekä lähialueen maihin Turkkiin, Jordaniaan ja Libanoniin. Keväällä pakolaisia suuntaa kohti Eurooppaa useita eri reittejä pitkin. Kreikkaan saapuu kymmeniä tuhansia ihmisiä ja myös Pohjois-Afrikasta Italiaan rantautuu venelasteittain pakolaisia. Tuhansia hukkuu matkalle. Euroopassa valtiot pyrkivät toisinaan estämään pääsyn alueelleen, toisinaan auttavat pakolaisia etenemään seuraavaan maahan. Syyskuuhun mennessä Eurooppaan on tullut 1,5 miljoonaa uutta pakolaista, Suomeenkin jo hieman yli 50.000. Syyskuun loppupuolella Sallan raja-asemalle ilmestyy vain viiden päivän aikana miltei tuhat turvapaikanhakijaa.”

14:15 – 14.45	Kahvitauko
14:45 – 16:00	Paneelikeskustelu
	Anne Sipiläinen, alivaltiosihteeri, ulkoasiainministeriö (paneelin puheenjohtaja) Juha Pyykönen, tutkija, Security Analysis - SecAn Kimmo Rentola, professori, Helsingin yliopisto; Globaalin turvallisuuden monikerroksiset rajat –tutkimuskonsortio Teija Tiilikainen, johtaja, Ulkopoliittinen instituutti Olli Varis, professori, Aalto-yliopisto; From Failand to Winland -tutkimuskonsortio
16.00 – 17:00	Cocktail-tilaisuus

Moderaattorina toimii Antti Kaski, suunnittelu- ja tutkimuspäällikkö, ulkoasiainministeriö

Tilaisuuden järjestää ulkoasiainministeriö yhteistyössä puolustusministeriön, sisäministeriön, oikeusministeriön ja turvallisuuskomitean sihteeristön kanssa.

Liite 2 Ulkoasiainministeri Timo Soinin puhe kansallisessa turvallisuustutkimuksen seminaarissa, Wanha Satama, 27.9.2016.

Hyvät turvallisuusalan asiantuntijat ja tutkijat,

Sanotaan, että tieto lisää tuskaa. Pitkään politiikassa mukana olleena - kaupunginvaltuutettuna, kansanedustajana, meppinä ja nyt ministerinä – voin todeta, että asia on toisin päin: tyhmyydestä sakotetaan.

Maa- ja yhteiskunta muuttuvat yhä monimutkaisemmiksi ja näin ollen muutoksetkaan eivät ole yksinkertaisia tai yksiselitteisiä. Yhden ongelman ratkaiseminen, voi johtaa toisiin vielä hankalampiin haasteisiin; yhden lakipykälän viilaaminen voi vaatia muutoksia tusinaan muita lakeja. Globalisaatio, digitalisaatio, kvartaalitalous ja kasvavat ympäristöongelmat ovat entisestään kasvattaneet päätöksenteolle asetettuja vaatimuksia. Panokset ovat nousseet ja vauhti on kiihtynyt.

Parhaimmillaan tieto ja tutkimus auttavat monimutkaisuuden järjestämisessä ja ymmärtämisessä. Se on kantista kiinni.

Parhaaseen mahdolliseen tietoon luottaminen voi estää peruuttamattomia virheitä. Toki virheistä voi oppia, mutta sakko tyhmyydestä voi helposti nousta tekoon nähden kohtuuttomaksi.

Päätöksenteon on siis tukeuduttava parhaaseen mahdolliseen saatavilla olevaan tietoon. Tämä on erityisen totta ”totuuden jälkeisenä aikana”, kuten on tullut tavaksi sanoa.

Julkinen keskustelu kuitenkin näyttäisi kaipaavan selvennystä siitä, mikä on tuotetun tiedon rooli suhteessa poliittiseen päätöksentekoon. Siispä selvennetään:

Puhtaasti akateemisessa tutkimuksessa tutkijalla on – ja pitää ollakin – vapaus määrittää tutkimusongelmansa akateemisen vapauden periaatteiden mukaisesti ilman ulkopuolista ohjausta tai painostusta. Tutkimustulokset määrittävät yksin tieteellisten kriteerien ja tutkijan päätösten ja etiikan perusteella.

Valtioneuvoston strateginen tutkimusrahoitus sen sijaan suuntaa tutkimusta pitkän aikavälin teemoihin, jotka katsotaan yhteiskunnallisesti merkittäviksi. Teemat

päättää valtioneuvosto ja ne valmistellaan Suomen Akatemiassa olevassa Strategisen tutkimuksen neuvostossa. Varsinaiset tutkimuskysymykset, -tulokset ja -menetelmät ovat tällöinkin yksin tutkijoiden käsissä.

Lisäksi valtioneuvosto rahoittaa suoraan päätöksentekoa tukevia tutkimus- ja selvityshankkeita. Voidaan puhua tilaustutkimuksista ja tutkimukseen perustuvista selvityksistä. Tutkimuskysymysten muotoilun osalta ne eivät täysin toteuta akateemisen vapauden ideaalia. Eikä se ole tarkoitukseen. Mutta näissäkin hakuprosessit ovat avoimia ja, mikä tärkeintä, tulokset tutkijoiden omista käsistä ja tuotokset kenen tahansa vapaasti arvioitavissa. Kukaan ei toivo, eikä kenenkään etuna ole tuottaa valtionhallinnon itse itselleen sanelemia tuloksia.

Kun tutkimusten ja selvitysten päätelmät perustuvat uskottavaan evidenssiin ja analyyttiseen argumentaatioon, on selvää ja on oikein, että päätöksentekijät voivat niistä jotakin oppia.

Valtioneuvoston tilaama selvitys- tai tutkimusraportti, tutkimuksen päätelmät tai politiikkasuositukset, eivät edusta hallituksen tai ministeriön kantoja. Ne eivät sido poliittisia päätöksentekijöitä. Vastuu harjoitetusta politiikasta säilyy poliitikoilla.

Tutkimuksen keinoin ei voi ratkaista arvoihin tai poliittisiin prioriteetteihin liittyviä erimielisyyksiä, jotka ovat koko poliittisen toiminnan ytimessä. Tutkimustieto ei yksinomaan tuota yksiselitteisiä vastauksia yhteiskunnallisiin ongelmiin. Tietoa voi tulkita eri tavoin: tutkijat ovat itsekin usein keskenään erimielisiä, sen olen saanut huomata. Päätöksentekijä joutuu myös noudattamaan kokonaisvaltaista harkintaa: kaikkeen hyvään ei resursseja vain riitä.

Kansalaisten ja yhteiskunnan turvallisuuden suhteen suomalainen päätöksentekijä ei tee kompromisseja.

Minä haluan, että ministeriössäni ja valtioneuvostossa käydyt Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat keskustelut ovat mahdollisimman hyvin informoituja.

Kun tärkeitä päätöksiä tehdään, kaikki kivet käännetään. Me emme pelkää keskustelua erimielisten kanssa, vaan otamme oppia silloin, kun se on aiheellista. Riippumatonta tutkimusta politisoivaan loanheittoon en vaivaudu vastaamaan. Vaikka joskus mieli tekisi.

Vakuutan teille paikalla oleville tutkijoille: teitä kuunnellaan, teihin luotetaan, eikä teitä sensuroida. Minuakin ja edustamaani puoluetta on ulkoasiainministeriön tilaamassa, viime keväänä ilmestyneessä populismia käsitelleessä raportissa arvioitu ja arvosteltu. Kukaan ei tutkijoiden työn sisältöön puuttunut. Puolue tekee päätöksensä itsenäisesti.

Hallitus ja me ministerit olemme vastuussa, olivat päätökset sitten linjassa tutkimuksen johtopäätösten kanssa tai eivät. Tutkijat tekevät työnsä itsenäisesti ja niin tekevät poliitikotkin päätöksensä, mutta vuorovaikutus, keskustelu ja molemminpuolinen kunnioitus tulee säilyttää.

Arvoisat kuulijat,

Hallitus antoi kesällä eduskunnalle ulko- ja turvallisuuspoliittisen selontekonsa, jossa arvioidaan Suomen toimintaympäristöä ja esitetään ne Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittiset tavoitteet, joilla vahvistetaan maamme turvallisuutta ja edistetään sen hyvinvointia. Selonteko on hyvä, ellei erinomainen. Se perustuu laajaan tietopohjaan; sen valmistelu piti sisällään syvällisiä keskusteluja hallinnon sisällä ja ulkopuolella. Se antaa meille askelmerkit tulevaan.

Selontekoa täydentävät erikseen laadittava puolustusselonteko sekä jo valmistuneet sisäistä turvallisuutta koskeva selonteko sekä selonteko Suomen kehityspoliitikasta. Vaikka näiden kaikkien näkökulma turvallisuuteen on erilainen, on niillä silti myös paljon yhtymäkohtia. Ne perustuvat jaetulle visiolle Suomen tulevaisuudesta sekä käsitykselle Suomen toimintaympäristöstä:

Me elämme voimakkaan globaalin muutoksen aikakautta, jossa valtiot ja muut toimijat ovat entistä tiiviimmin ja moninaisemmin sitein yhteydessä toisiinsa ja toisistaan riippuvaisia; elämme aikakautta, jossa turvallisuusuhkat ovat moninaisia, ja jossa yhteiskuntien kestävyyttä testataan entistä voimakkaammin.

Uuden selonteon rinnalla on hyvä lukea Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaamme, jossa eri hallinnon alojen varautumista sovitetaan yhteen.

Tarkastelu alleviivaa kolmea turvallisuutta koskevaa perusajatusta:

Ensinnäkin: Turvallisuuden eteen tehtävä työ koskettaa koko yhteiskuntaa. Tämä työ ei lepää ainoastaan puolustusvoimien, poliisin, palokunnan ja sairaaloiden

harteilla – vaikka ne erityisen tärkeitä ovatkin: turvallisuuden tuotantoon osallistuu koko yhteiskunta.

Toiseksi: Kaikki paha ei tule maamme rajojen ulkopuolelta.

Vaikka Suomessa sekä tosiasiallinen turvallisuus että ihmisten kokemus turvallisuudentunne ovat maailman parhaimmista, on harhaista pitää Suomea puhtoisena lintukotona, jossa vallitsee sisäinen rauha ja harmonia. Suomi on myös murheelisten laulujen maa. Äskeisessä videossa kuullut lasten pelot ja turvallisuushuolet ovat aitoja ja aiheellisia. Loppujen lopuksi kyse on jokaisen yksilön oikeudesta turvalliseen elämään.

On lisäksi muistettava, että keskinäisriippuvuuksien maailmassa myös Suomi on osaltaan vastuussa laajemmasta turvallisuusympäristöstään. Meidänkin toiminnallamme ja toimimattomuudellamme on turvallisuuteen vaikuttavia seurauksia rajojemme ulkopuolella. Tämä johtaa vielä kolmanteen ajatukseen, nimittäin siihen, että sisäinen ja ulkoinen turvallisuus ovat erottamattomasti yhteydessä toisiinsa.

Mitä tämä tarkoittaa Suomelle? Kahta asiaa: Ensinnäkin, erilaisten turvallisuuskien aiheuttamat haitat seuraavat osin siitä, millainen oma yhteiskuntamme on.

Selonteon alkusivuilla asia ilmaistaan seuraavasti: ”Turvallinen ja luottamukseen perustuva yhteiskunta on tärkeä osa uskottavaa ja menestyksellistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa”. Ja toiseksi, voimme usein vaikuttaa siihen, millaisina ja millä todennäköisyydellä haittavaikutukset ilmenevät.

Strategia, jolla Suomi uhkiin varautuu, ei ole eristäytyminen. Se ei ole nykymaailmassa mahdollista eikä toivottavaakaan. Hallitus pyrkii määrätietoisesti hyödyntämään kansainvälisen yhteistyön mahdollisuudet turvallisuuden parantamiseksi.

Suomi puolustaa kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää, jota pidämme oman kokonaisturvallisuutemme yhtenä kulmakivenä.

Olemme osapuoli lukemattomissa kahden- ja monenvälisissä sopimuksissa. Suomi on useiden kansainvälisten järjestöjen ja yhteistyöelinten jäsen tai kumppani. Suomi on EU:n jäsen. Meille se on myös turvallisuusyhteisö, vikoineen päivineen.

Olemme myös puolustusliitto Naton läheinen kumppani. Globaalisti olemme vahvasti mukana YK:ssa.

Alueellisesti ETYJ ja Euroopan neuvosto ovat meille myös tärkeitä, pohjoismaiden keskinäisen yhteistyön kudelmasta puhumattakaan.

Suomalaiset viranomaiset kaikilla hallinnon aloilla ovat jatkuvassa yhteydessä ulkomaisiin kollegoihinsa jaetun turvallisuuden parantamiseksi.

Kriisitilanteita koskevan huoltovarmuuden ylläpitäminen ei perustu pelkästään kansallisiin varmuusvarastoihin ja kotimaiseen tuotantoon: yhteydet muuhun maailmaan ovat elintärkeitä modernin yhteiskunnan selviämiseksi vakavista turvallisuutta koettelevista kriiseistä.

Jopa kansallisen suvereniteetin kivijalka, itsenäinen puolustus, hyötyy korvaamattomalla tavalla kansainvälisestä yhteistyöstä – oli kyse sitten yhteisistä harjoituksista, puolustustarvikehankinnoista ja -viennistä tai toiminnasta kriisinhallintaoperaatioissa.

Oman turvallisuutensa ja turvallisuusympäristönsä parantamiseksi Suomi on syventänyt puolustusyhteistyötä Ruotsin kanssa ja edistää kumppanuuttaan Naton kanssa.

Suomi on myös katsonut järkeväksi toimia kaukaisissakin maissa, globaalilla ja alueellisella tasolla, oman turvallisuutemme parantamiseksi. Viime syksyn ja talven dramaattinen kasvu turvapaikanhakijoiden määrässä osoitti karulla tavalla, miten vaikuttavia yhteydet kaukaistenkin paikkojen välillä ovat. Sota ja poliittinen myllerrys ajoivat miljoonia ihmisiä kodeistaan. Sadat tuhannet pyrkivät Eurooppaan, meillekin yli 30 000. Joukkoon liittyi myös monia, jotka lähtivät liikkeelle paremman elämän toivossa.

Suomi osana kansainvälistä yhteisöä kantaa vastuunsa pakolaisista, mutta kykymme tarjota turvapaikkaa on rajallinen. Se pitää ymmärtää. On paitsi moraalinen velvollisuutemme myös pitkäaikainen oma etumme toimia maailman kriisipesäkkeissä kehitysavunantajina, rauhanturvaajina ja konfliktinratkaisijoina.

Jos esimerkiksi laajamittaisen pakotetun muuttoliikkeen syihin pystytään vaikuttamaan, on siitä koituva inhimillinen ja taloudellinen hyöty sekä lähtöalueille että Suomelle mittaamattoman arvokasta.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa huomioidaan, että suomalaisen elinkeinoelämän ja ulkomaankaupan edellytysten tukeminen ovat myös tehtäviä, joilla on

turvallisuusulottuus. Suomen talous on viennistä riippuvainen. Kestävä taloudellinen kasvu tukee turvallisuutta ja hyvinvointia. Suomi on sitoutunut EU:n yhteiseen kauppapolitiikkaan, on WTO:n jäsen ja kannattaa vapaata kauppaa tukevia sopimuksia. Näiden sopimusten tarkoitus on paitsi piristää talouskasvua, myös turvata omille yrityksillemme tasapuoliset kilpailumahdollisuudet laajemmilla markkina-alueilla.

Kääntöpuolena on, että sopimukset asettavat rajoitteita myös kotimaiselle päätoksenteolle. Olemme kuitenkin aina pitäneet kiinni siitä, että kauppaan liittyvät sopimukset, joiden osapuolia olemme, eivät tingi turvallisuudestamme, vaan mahdollistavat kansallista turvallisuutta uhkaavissa tilanteissa poikkeustoimet.

Ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden erottaminen on vaikeaa myös ulkomailla tapahtuvissa kriisitilanteissa, joissa osallisina on suomalaisia. Ulkoministeriön on pidettävä yllä toimintavalmiuksia kansalaisten avustamiseksi sekä toimivaa päivystys- ja hälytysjärjestelmää.

Suomi tukee ja auttaa hädässä olevia suomalaisia ulkomailla parhaiden mahdollisuuksien mukaan, oli kyse sitten vaikkapa liikenneonnettomuudesta tai laajemmas- ta kriisitilanteesta. Samalla on muistettava, ettei kaikkiin kansalaisten odotuksiin aina voida vastata. Ulkomailla päävastuu kansalaisten turvallisuudesta ei voi olla Suomen valtiolla.

Kansainvälinen yhteistyö hyödyttää kansalaisiamme ongelmatilanteissa: EU-kansalaisena suomalaisilla on kolmansissa maissa oikeus saada apua minkä tahansa EU-jäsenvaltion diplomaatti- tai konsuliviranomaiselta, jos meillä ei ole maassa omaa edustustoa. Samaa edellytetään tietenkin myös Suomen edustustoilta muiden EU-kansalaisten avustamiseksi.

Vaikka Suomi kannattaa yhteistyötä ja globaalia toimintaa turvallisuuden parantamiseksi, jokainen valtio, Suomikin, vastaa ensisijaisesti itse turvallisuudestaan.

Rohkenenkin väittää, että Suomi on erilaisiin isoihin ja pieniin turvallisuusuhkiin varautumisessa yksi maailman parhaista maista. Meillä on toimintamallit valmiiksi mietittynä useisiin kuviteltavissa oleviin uhkatilanteisiin; vastuunjakoa viranomais- tahojen kesken selvä; järjestökenttä ja yritystoimijat on ohjeistettu ja veloitettu toimimaan poikkeustilanteissa; lainsäädäntöä on viritetty mahdollistamaan tehokas toiminta kriisitilanteissa; turvallisuudesta vastaavien viranomaisten resursointi on pidetty kohtuullisella tasolla.

Yhteiskunnassamme vallitsee vielä hyvä luottamus sekä kansalaisten välillä että viranomaisia kohtaan. Tuloerot ovat vielä pysyneet kohtuullisina. Kantaväestön ja maahanmuuttajien polarisaatio ei ole peruuttamattomasti syventynyt. Uhkaavia merkkejä on kuitenkin ollut ilmassa.

Nuoren miehen kuolema kaksi viikkoa sitten, Helsingin rautatieasemalla tapahtuneen väkivallanteon seurauksena, järkytti meitä kaikkia. Poliittista väkivaltaa ja väkivallan ideologioita on vastustettava. Suomi on liberaali demokratia, jossa poliittiset näkemykset saa ilmaista – mutta sanoilla ja jokaisen ihmisarvoa kunnioittaen. Meillä on pitkä perinne siitä, miten asiat hoidetaan ilman väkivaltaa. Tästä periaatteesta täytyy pitää kiinni myös jatkossa. Vihalle ja väkivallalle ei ole Suomessa tilaa. Tämä koskee kaikkea ääriajattelua.

Hyvät kuudennen kansallisen turvallisuustutkimuksen seminaarin osallistujat,

Seminaarin teema on Turvallisuutta yli rajojen. Tulette kuulemaan asiantuntijoiden alustuksia kyberturvallisuudesta, pandemioista, ydinturvasta ja muuttoliikkeisiin liittyvistä kysymyksistä. Evääksi päivällenne kannustan erityisesti pohtimaan seuraavia kysymyksiä:

1. Mitä voimme tehdä Suomessa itse – ja mikä on kansainvälisen yhteistyön merkitys kokonaisturvallisuudelle?
2. Mikä on yhteys erilaisten turvallisuuteen liittyvien kysymysten välillä?
3. Mistä meidän tulisi tietää enemmän: minkälainen tutkimukseen pohjaava tieto voi tukea turvallisuuden tuottamista?

Kiitos kaikille tämän tärkeän seminaarin järjestämiseen osallistuneille. Toivotan teille kaikille hyvää ja rohkeaa keskustelua.

Liite 3 Kansliapäällikkö Jukka Juustin puhe kansallisessa turvallisuustutkimuksen seminaarissa, Wanha Satama, 27.9.2016.

Arvoisa ministeri, hyvät turvallisuustutkimuksen ystävät,

Olen täällä tänään puhumassa kahden eri hatun haltijana - sekä PLM:n kansliapäällikkönä että Turvallisuuskomitean puheenjohtajana.

Kuten ministeri Soini totesi, niin, turvallisuusympäristömme on murroksessa. Se on ollut sitä jo pidemmän aikaa. Kulunut reilun vuoden mittainen ajanjakso on monella tapaa erityinen mitä tulee turvallisuusstrategioihin ja turvallisuutta koskevaan keskusteluun - etenkin Venäjän harjoittama politiikka ja maahanmuutto ovat herättäneet merkittävää huolestuneisuutta ja keskustelua.

Turvallisuusstrategiat ovat oma lukunsa tässä ”turvallisuuden kontekstissa” - meillä on julkaistu tai on valmisteilla useita turvallisuuskysymyksiä käsitteleviä strategioita.

Tämä kertoo selkeästi turvallisuuden lisääntyneestä merkityksestä yhteiskunnallisessa keskustelussa sekä viranomaistoiminnassa.

Hyvät naiset ja herrat - turvallisuutta käsittelevä tutkimus puhuttaa

Tutkimustoiminnan eettisyys ja pelisäännöt puhuttavat aika ajoin, mihin ministeri Soinikin puheessaan viittasi. Etenkin Valtioneuvoston kanslian muutama vuosi sitten käynnistämä selvitys- ja tutkimustoiminta, toisin sanoen tietoa päätöksenteon tueksi tutkimusrahoitusmalli, on ollut voimakkaasti esillä.

Turvallisuusasioita aktiivisesti seuraavana, ja näitä erilaisia selvityksiä ja tutkimuksia hyödyntävänä on todettava, että tällaiselle toiminnolle ja monipuolisille tuloksille on selkeä tarve.

Muuttuva turvallisuusympäristö ja euroniuukkuus pakottavat meidät toimimaan tehokkaammin ja koordinoitummin. Onnistunut tutkimustoiminta mahdollistaa sekä paremman varautumisen että kustannustehokkaamman poikkihallinnollisen turvallisuushallinnon. Ennalta estävä toiminta on kaikissa muodoissaan järkevää.

Tuhannen euron kysymys onkin se, toimimmeko ennakoivasti vai reaktiivisesti?

Väitän, että tutkimuksen tarve ja merkitys kasvaa tulevaisuudessa

Puolustushallinto on erityisen haastava tässä suhteessa, sillä meidän näkökulmamme niin strategisessa suunnittelussa kuin toisaalta suorituskyvyn ylläpidossa ulottuu vuosikymmenten päähän. Tätä kristallipalloa yritämme osaltamme kehittää satsaamalla erilaiseen puolustukseen ja turvallisuuteen liittyvään tutkimukseen.

Laajemmin tätä työtä, kokonaisturvallisuutta ja varautumista, edistetään turvallisuuskomitean puitteissa - turvallisuuskomitea tulee 2012 turvallisuuspoliittisen selonteon linjauksen mukaisesti arvioimaan turvallisuustutkimuksen toteutusta ja tulosten seuranta.

Pelkkä tutkimus ei kuitenkaan riitä. Tarvitaan kykyä ylläpitää ja kehittää innovaatio- ja ennakointikykyä, varmistaa suorituskkyjen kehittämisen tuen ja kansainvälisen tutkimusyhteistyön edellytykset. Tämä synnyttää eri turvallisuustoimijoille ja viranomaisille kriittisen osaamisen volyymin.

Tätä koskevan osaamisen ylläpito ja kehittäminen merkitsee, että Suomi on myös jatkossa turvallinen yhteiskunta, jossa yhtäällä viranomaisten kyky hoitaa lakisääteiset tehtävät on kunnossa, ja toisaalla, että kansalaiset voivat edelleenkin luottaa keskeisiin instituutioihimme.

Kohta 100-vuotias Suomi on onnistunut turvallisuuden takaamisessa erittäin hyvin ja tätä tavoitellaan myös tulevaisuudessa.

Tulevaisuuden tutkija Markku Wilenius on tuoreessa kirjassaan on todennut:

”Lähtökohtaisesti muutosten dynamiikan ymmärtäminen ja ennakointi on vaikeaa. Pidemmän ajan muutoksen aliarviointi on tyypillistä. On hankalaa ymmärtää niitä hidasteita, jotka tekevät muutoksen vaikeaksi. Odotamme lineaarisista kehitystä vaikka aina niin ei suinkaan tapahdu. Kulttuuristen syvärakenteiden muutokset ovat hankalimpia.”

On helppo olla samaa mieltä hänen kanssaan.

Lopuksi aivan lyhyesti muutama sana ajankohtaisista asioista

Suomi varautuu monin tavoin ja kehittää osaamistaan

Suomalaisen yhteiskunnan varautuminen toteutetaan kokonaisturvallisuuden periaatteella, kuten kaikki hyvin tiedämme.

Tänä vuonna järjestettiin viidennen kerran VALHA-harjoitus.

VALHA-valmiusharjoitusten päämääränä on harjoittaa valtion ylimmän johdon ja sitä tukevan virkamiehistön toimintaa yhteiskuntaa koskevissa vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Harjoittelun ohessa löydettiin kehittämiskohteita - näitä edistetään eri viranomaisten ja kolmannen sektorin kesken hyvässä yhteistyössä.

Toinen ajankohtainen seikka minkä haluan mainita on YTS-päivitys eli Yhteiskunnan turvallisuusstrategian päivitys.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia sovittaa yhteen valtion, kuntien, järjestöjen ja elinkeinoelämän varautumista eri turvallisuustilanteissa.

Edellä mainittujen lisäksi tarkastellaan ja päivitetään kyberturvallisuusstrategiaa

Viimeisenä, mutta ei suinkaan vähäisimpänä ajankohtaisena asiana, on puolustuselonteko, jonka Valtioneuvosto aikanaan antaa eduskunnalle - hallitusohjelman mukaisesti kuitenkin viimeistään alkuvuodesta 2017.

Puolustuselonteko antaa puolustuspoliittiset linjaukset Suomen puolustuskyvyn ylläpidolle, kehittämiselle ja käytölle. Selonteon kattama aikajänne ylittää tämän hallituskauden. Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko antoi hyvät lähtökohdat perusteet puolustuselonteolle, joka tehdään nyt ensi kertaa erillisenä selontekona. Selonteossa analysoidaan puolustuksen nykytilaa ja kehittämistarpeita sotilaallisen toimintaympäristön muutoksen kautta.

Suomen tavoitteena on tulevaisuudessakin ylläpitää turvallisuusympäristön vaatimuksiin suhteutettu puolustuskyky, jota rakennetaan pitkäjänteisesti. Suomen puolustuskyky perustuu vahvaan kansallisen puolustuskykyyn ja tiiviiseen puolustusyhteistyöhön. Suomi varautuu vastaamaan kaikkiin sotilaallisiin uhkiin painostuksesta laajamittaiseen hyökkäykseen.

Viimeisten vuosien aikana tapahtunut toimintaympäristön muutos ja kansainvälisen turvallisuustilanteen heikkeneminen asettavat uudenlaisia vaatimuksia

Suomen puolustukselle. Tähän yhtälöön pyritään saamaan linjauksia tulevassa selonteossa sekä turvaamaan puolustuskykymme kehittämisen edellytykset myös tulevaisuudessa.

HYVÄT NAISET JA HERRAT - NÄIDEN SANOJA SAATTAMANA TOIVOTAN TEILLE SEKÄ PLM:N JA TURVALLISUUSKOMITEAN ETTÄ OMASTA PUOLESTANI ERITTÄIN ANTOISAA JA INNOVATIIVISTA SEMINAARIA!

2016

ISBN 978-952-281-495-1
PDF ISBN 978-952-281-496-8
e-kirja ISBN 978-952-281-497-5